

Gorviki kultúrkör

KULTÚRA

Központ: Az öt tartomány (Abrado, Rokmund, Gorvik, Varvik, Akvilona) székvárosai és Todvar

Földrajzi kiterjedés: Dél-Ynev, a Ravanói-öböl és a Gályák Tengerétől által határolt földnyelv

Befolyási övezet: Dél-Ynev, kereskedőhercegségek, elszórt gócpontok Shadonban és Észak-Yneven, a Quiron-tenger mellékén

Politikai keretek: Elméletileg teokrácia, ez azonban csak két tartományban érvényesül maradéktalanul; inkább feudális anarchiának tekinthető ("Szentföld")

Rassz: Vékony testalkat, kreol bőr, olajosan fekete haj, sasorr (öbölvidéki)

Jellem: Rend-Halál

Vallás: Monoteizmus (Ranagol-hit)

Nyelv: Shadoni (más néven utógodoni; öbölvidéki nyelvjárás)

Őskultúra: Shadon (humán) és Krán (inhumán)

Rivális kultúrkör: Shadon (humán)

Tipikus példája a hibrid kultúráknak, amelyek két meghatározó jellegű kultúrkör ütközőzónájában szökkennek szárba, nemigen terjeszkednek, és a kétfelől kapott stimulusok állandó áramlata nélkül ritkán bizonyulnak életképesnek. Gorvik ezen a téren kivételnek számít, hiszen területileg túlnötte eredetileg adott

kereteit. A gorviki diaszpóra önálló kisközösségek hálózatából áll, amelyek mindenütt megjelennek a nagyobb kultúrkörök határvidékein. A terjeszkedésnek ez a formája elüt mind a pyarroni, mind a shadoni példától: a kisközösségek elszigetelt enklávékként ágyazódnak be az idegen társadalomba, jelenlétük sem politikai fennhatósággal, sem ideológiai térítéssel nem jár.

A gorviki civilizáció szívós életképessége annál is különösebb, mert két olyan kultúra összeolvadásából jött létre, amelyek közül az egyiknek nem az emberi nem a hordozója. A kráni kultúrkör heterogén jellegű, nem tesz különbséget az ynevi értelmes fajok között, alaptermészete azonban agresszívan inhumán. A Sötét Birodalomban élő emberek csupán biológiai értelemben nevezhetők humánnak, szellemiségük és erkölcsi felfogásuk végletekig idegenné vált.

A gorviki kultúrának sikerült úgy átvennie egyes kráni jellegzetességeket, hogy ugyanakkor megőrizte alapvető emberi lényegét. Első hallásra talán különösnek tűnhet, hogy ez éppen shadoni renegátokkal történt meg; valójában azonban az összes délvidéki kultúrkör közül a shadoni áll a legközelebb a kránihoz, ez fogékony leginkább az efféle metamorfózisra. Mindkettő monoteista hitet vall; nemzetileg mindkettő erősen heterogén; a maga keretei között

mindkettő toleránsan viszonyul a mássághoz, a különbözőséghez.

Shadonból Gorvik a feudális berendezkedést örökölte, a családi földbirtokon és az elsőszülöttség jogán alapuló hatalmi rendszert. Szintén shadoni hagyománynak tűnik az egyház jelentős, ám korántsem totális befolyása a világi ügyekre. Ide sorolhatjuk továbbá a területi terjeszkedésre való törekvést, melynek jegyében olykor tökéletesen értelmetlen hadjáratok indulnak az ibarai dzsádok ellen. Ezek a tényezők adják a gorviki civilizáció vázát, szervezeti kereteit.

A szervezeti kereteket Kránból átvett eszmékkel igyekeztek megtölteni; ezek közül a legjelentősebb természetesen a Ranagol-hit. A vallás intézményesítése azonban shadoni elvek szerint történt: a szervezett egyháznak, a papi személyeknek Kránban sokkal kevesebb befolyása van a hívők mindennapos életére, mint a Szentföldön. Szintén kráni hagyomány, hogy mértéken felül értékeli a személyes teljesítményt; shadoni beütés, hogy lekicsinylik a közösség összetartó erejét. Ebből persze egyenesen következik, hogy a Ranagol tanaiban hirdetett "dinamikus rend" a gorviki gyakorlatban zűrzavaros feudális anarchiává züllik, amit csak egy-egy kirívóan erőszakos és kíméletlen személyiség tud ideig-óráig összefogni, Mantikor Malbarro vagy Terda Radovik mintájára. Teljesen egyedi jelenség viszont a gorviki kultúrában a kiterjedt rasszizmus. A faji alapú megkülönböztetést sem Kránban, sem Shadonban nem ismerik, legalábbis nem helyeznek különösebb hangsúlyt rá. Úgy tűnik, a gorvikiaknak kétségbeesett szükségük van valamiféle azonosságtudatra, hogy egyértelműen meg tudják különböztetni magukat mindkét szülőcivilizációtól. Valószínűleg nem tévedünk sokat, ha ebből a mélyről fakadó igényből eredtetjük a rasszizmust és számos velejáróját, például az emberi test esztétikumának hiú túlmagasztalását. Meg kell azonban jegyeznünk, hogy – a toroni gyakorlattal ellentétben – a kimagasló egyéni teljesítmények a gorviki észjárásban hosszú távon mindig feledtetik a faji előítéleteket.

A gorviki kultúrát minden jel szerint a rasszizmus tartja össze, s ennek köszönheti létét széleskörű diaszpórája is. A zárt kisközösségek tagjai – éljenek akár északon, akár délen – szilárdan meg vannak győződve felsőbbrendűségükről a kívülállókval szemben. Időnként persze kétségek

támadnak bennük; ilyenkor aztán elképesztő, már-már az öngyilkossággal határos vállalkozásokkal igyekeznek bizonyítani önmaguk előtt. A labilis idegzet, az állandó feszültség, a megszállottságba hajló odaadás szerves tartozékai a gorviki lelkivilágnak; egyáltalán nem véletlen, hogy az idegenek gyakran örülnek bélyegzik őket.

Ez a fajta hol kreatív, hol önpusztító örület lényegében a Ranagol által hirdetett erkölcsiség torz utánezata; korántsem tökéletes, de az adott viszonyok között a legjobb, ha Gorvik meg akarja őrizni Krántól való kulturális különállását.

No és pár szó még Gorvik nyelvi viszonyairól. Ez a műhelyanyag a vége felé olyan kritikai észrevételeket tartalmaz, amiket egy szerzőtársamnak szántam; mivel az ilyesmit nem kollegiális dolog kitergetni a nyilvánosság előtt, átszerkesztettem olyan formába, hogy az illető ne legyen konkrétan azonosítható és csak az olvasók érdeklődésére is igényt tartó passzusok maradjanak benne a szövegben.

Itt egyébként ismét megfigyelhető az a bizonyos közvetlen hangnem, amelyre a Gulandrónak írt válaszomban utaltam. Kibogarászhatnám a szövegből az erőteljesebb fordulatokat, de ha már egyszer dokumentálunk, akkor dokumentáljunk.

Nem győzöm hangsúlyozni azt a nyomtatásban több ízben is leszögezett apróságot, hogy önálló gorviki nyelv nincsen. Gorvikban a shadoni (utó-godoni) nyelv öbölvidéki dialektusát beszélik; ugyanazt, amit az ellán tartományok lakossága. András még a standard shadonitól való hangtani eltérésekre is kitért a Garmacor címerében, különös tekintettel a lágyan ejtett diftongusokra. Mindazonáltal a Gorvik-kronológia javított változatában – Yardainhoz intézett írásos és szóbeli felfortyanásaim dacára – bent maradt az egységes gorviki nyelv emlegetése. Na most, kérem tisztelettel: nekem egy komplett, kivitelezés alatt álló regénykonceptióm fordul meg rajta, hogy a Gályák Tengerének északi és déli partján egy nyelven beszéljenek a népek, és az elmúlt két év folyamán irdatlan mennyiségű

energiát öltem ebbe az örömprjektbe. Ennélfogva kibaszottul hálás lennék érte, ha valaki végre venné a fáradságot és kiirtaná Gorvik történetéből azt az istenverte II. (Áldott-Szép) Werian királyt, a nyüves nyelvüvelő és kultúrapártoló munkásságával együtt. De ha szabad kérnem, akkor kénsavval és nitroglicerinnel, nehogy utóbb valamimód újra kicsírázzon.

A shadoni-gorviki nevekben az -aiz végződés (Alaiz, Inaiz, Miraiz, Mahaiz, Calaiz) nőnemű személyt jelez. Hasonló szerepe van az -ia végződésnek is (Athria, Sedhria, Cortia), ez azonban hosszú í-vel írandó, nem röviddel. Viszont a pusztá -a végződés önmagában – beidegződéseink dacára – nem szükségképpen utal a nőnemre; így pl. Harta, Orta és Catulla mind férfinevek.

Továbbra is a térség nyelvi viszonyainál maradva, szükségesnek vélek kiemelni egy fontos tényezőt, amin a könyvek lapjain szerteszét csellengő kalandozók jobbára nagyvonalúan fölülelnek. Mind Gorvikban, mind Shadonban elenyésző a pyar nyelven (új-godoni) verzátus népesség arányszáma, a nagyvárosok vonzáskörzetét elhagyva erősen tendál a zérushoz. Az utó-godoni és az új-godoni csak olyan fokon rokonok, mint az angol meg a szanszkrit; közös tövek ide vagy oda, a beszélők egy árva kukkot sem értenek belőle, mit hadovál a másik. Az úgynevezett “közös nyelv” nagyjából olyasmi státusnak örvend Ynev e fertályán, mint nálunk a mandarin kínai. Az abradói vadonban semmi értelme pyarul kutykuruttyolni a helyi kecskepásztoroknak, ennél még a birodalmi khors is jobban beválik; nem mintha azt értenék, de legalább hangzástól felismerik. Csak annyit kell bemagolni rajta, hogy “vér szálljon a szádra”, aztán folyton hajtogatni, ha

találkozunk valakivel. Az illető szinte biztosan hasra vágja magát és várja a parancsainkat, hátha így életben maradhat. Nem kizárt persze, hogy visszaköszön; ilyenkor borzasztó nagy baj van.

Ha már a nyelveknél tartunk: a régi M*-stábban kialakult koncepció szerint Shadon és Gorvik régiójában a kultúrhordozó dialektusok latino-mediterrán jellegűek. (Még hozzá minél több másodlagosan szervesült nem-godoni jövevényelemet tartalmaznak, annál inkább.) Az új szerzők közül egyesek igen dicséretes tudatossággal és következetességgel tartják magukat ehhez a felfogáshoz. Mások viszont hasraütéses alapon ürítenek papírra mindenféle egzotikus csengésű, összevissza szószörnyeket, valahányszor ki kell találniuk egy új nevet vagy fogalmat. [...] A Sátán szerelmére, mi a francnak fossuk tele a szövegünket tarkabarka ynevi szavakkal, ha egyszer képtelenek vagyunk a tulajdon anyanyelvünkön elragozni őket? És ha egy nyikk nem sok, annyi magyarázó szöszedetet se mellékelünk az írásunkhoz, akkor honnan az ördög öreganyjából vegye a szegény olvasó, hogy mi az az emrelin meg sien-orta meg minden más lófasz? Netán abban az ábrándos téveszmében élünk, hogy a vásárlók mind okleveles Ynev-szakértők? Vagy hogy attól leszünk írók, ha a záptojástól a kócmdzagig mindennek ynevi nevet adunk, és ezeket aztán tizenhárommal zsúfoljuk bele minden egyes mondatunkba? [...]

2008.04.18.

Szerző: DV Fórum, Ynev téma, 46. és 48.

hozzászólás

Forrás: Kalandozok.hu

Szerkesztette: Magyar Gergely

A cikk megjelent a Fantasycentrum oldalon is, egyben.